Մանզումէի Եֆքեարը սենեակ 300 նիւսխէ գէրիլիզ, սենէվի գէյմէթի, իսթանպոլ իչին կէլէր ադէտ 250, վէ ալթը այլաղը 125 ղրշ. վէ Թաշրայը իչին բօսթա փարասը տախի իչինաէ օլայագ, սենէվի գէյմէթի սաղ ադէտ 250 վէ ալթը այլաղը տախի 125 ղրշ. օլանագ տըր։

Վէ պէհէրանիւսխէսի 40-արդի արաեա սաթըլանագ տըր։

Մանզումայի Եֆքեարը

Իսթանբուլ պէհէր սաթրը իչին պիրինճի տէֆասա 3 իքինճի տէֆասա, 2 վէ իւչինճիւ վէ սայիր տէֆալարը սա Ֆէր ղրշ. ալընանագ տըր։

Մէքթուպ վէ սայրէ, Պէյ-օղլունա Ֆօղրու-եօրա 467 նումէրօլու խանէսէ Լէվէնթ Հէրբիւլ Թաղխանէսինէ Կարագէա Ե. Փանասեան իսմինէ կէոնէրիլիր։

ՄԻՒՆԱՏԻ

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՑԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՑԻՐԷ

ԳԻՇԻՆՃԻ ՄԷՆԷ ՀՏԱՎ_ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ ՀՕ — 1870 ԱՊՐԻԼ 4 ՃՈՒՄԱ ԻՐԹԷՍԻ ՍԱՊԱՀ — ԱԼԱՖՐԱՆԳԱ ԱՊՐԻԼ 16 — ՆԻՒՄԷՐՕ 1202

ԻՍԹԱՆՊՈԼ 4 ԱՊՐԻԼ

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ԻՄԲԷՐԱԹՕՐ ՆԱԲՈԼԷՕՆ ՎԷ ԷՀԱԼԻՆԻՆ ԳՈՒՐԱՃԻԼԷ ՀԻՒԲՄԻ

Մ-ՆԴ-ՔԷՆ 1201 ԷՆԹԷ ՆԷՍԷԼԷՆՄԷՔ ԳԱԷԶԷՏ

ԷՄ. Էմիլ Օլիվիէ – Իսթէր Հիւքիւմէթի միւսթագիլէ օլսուն, իսթէր Հիւքիւմէթի ճիւմհուրիյէտ, հիչ պիրիսինին տէսբօթլուգ թարաֆկէրի օլմատըղըմը, Մ. Ժիւլ Ֆավր բէք ալէա պիլիր։

Էհալինին գուրա իլէ հիւքմիւնէ, կէլինճէ, օնա գարշը հէր նէ մուգավէմէթ (ընդդիմութիւն) տախի ֆօլա, մէզքիւր մուգավէմէթին, սօլ թարաֆ ազալարը թարաֆընտան զուհուրա կէլէպիլէճէյինի մէմուլ իթմէղ իտիմ։

Թէվարիխէ միւրաճաաթ իթտիկիմտէ, պիղզաթ Տէմօղրաթֆիրգասընըն, «պիր Նիզամնամէ, էվվէլ էմիրտէ, էհալինին ըէյտի իլէ գապուլ իտիլմէտիքճէ, գուվվէթլի սուրէթտէ մէվզըյի իճրաեէ գօնամագ, օլտուղունու, էսասէն գապուլ իյլէտիղինի կէօրմիւշիւմտիւր։

Ուֆագ թէֆէք, վէ իքինճի տէրէճէտէ մատտէլէրին թէսվիյէսի իչին, էհալինին ըէյինի թահսիլ իթմէք նիհէթի իլէ, անը ալթ իւսթ իթմէքլիք, տիվանէլիք սաեըլապիլիր. ֆագաթ, սատէ մէսէլէլէր, վէ ումումի մէպտէլէր հագգընտա, Հիւքիւմէթին, էհալիեէ միւրաճաաթ իթմէսի, վէ անը ըէյինի թահսիլ իթմէսի, հէմ միւնասէպէթլի, վէ հէմտէ նիզամը պիր հարէքէթ սաեըլը։

Հէնուզ պու սապահ, թէվարիխտէ օգուտուղումա կէօրմէ, 1830 սէնէսի Իսթիլալը հէնկեամընտա, Գաոնթ Տիշաթէլին, էհալիյէ միւրաճաաթ իթմէք թէքլիֆինին գապուլ իտիլմէմէսի, Օրլեան ֆըրգասը իչին, ֆէնա նէթիճէլէր հասըլ իթմիշ տիր։

Վ.ագաա, էհալինին գուրա իլէ ըէյինէ միւրաճաաթ իտիլմէսի, շիւրհէսիզ տէսբօթլուգ ալէթի օլապիլիր. ֆագաթ նիզամնամէյի վազ իտէն պիր մէճլիս տախի, ճէպպարլըղընը էն գիեատէ գօրգուլաճագ ալէթի օլմազ մը։

(ՊԷԷՆՈԷ+ԼԷ+ ԱԼԷՈԷՐԼԷՐԷ)

Իմտի, Նիզամընտա պիր թարիգատ իշլէեէն պիր նիզամնամէեէ իտխալ գըլընաճագ եէնի գանունլար, սիզին թէճէսսիւսինիզէ հէվալէ գըլընտրգտա, ֆէվգէլատէ, վէ իխթիալքեարի մանէալար վիրմէմէլիսինիզ շիւնքի պէօյլէ եաբտըղընըզ հալտէ, հէր սէրպէսիյէթի ֆէնաեա գուլլանմագտասընըզ տէյի, հագգընըզտա օլան ազվիեաթը, թաստիգ իթմիշ օլուրսունուզ։

Էվվէլլէրի, անճագ գանուն ու նիզամաթ վազ իտէն հէյյէթէ այիտ օլմուշ օլան սէլահիյյէթլէրտէն պազըլարընը, Գավանին մէճլիսինէ նազլ իթմէքլէ, միլլէթին իճրաաթ տայիրէսինի կէնիշլէթմիշիզ տիր, գունտանտա պաշկա, իմբէրաթօրուն, պիր գաշլանկըճ իթմէսի հուգուգու թահսիլընտա օլարագ, միլլէթի, քէնտի գանուն ու նիզամաթընը պիզզաթ քէնտիսի վազ իթմէքլիք իճրաաթընա տախիլ իթմիշիզ տիր։

Պիզ անճագ, Հիւքիւմէթի միւսթագիլէ ուսուլինին, ումումի մէպտէսինէ ըիայէթ իթմէքլիքտէն էօթէյէ կէչմէքտէյիզ. եօգ, էկէր, ճիւմհուրիյէթ իհտաս իթմէմիշ օլտուղումուզ իչին, պիզէ սիթէմ իտէնլէր պուլունմագտա իսէ, օնլարա վէրիլմէք ճէվապըմըզ շու տուր քի, էօյլէ պիր շէյին իճրասընա սէօզ վէրմիշ տէյիլիզ։

Գավանին մէճլիսի, էհալինին գուրա իլէ վէրտիյի հիւքմիւնէ միւրաճաաթ իտիլմէսինէ տայիր օլան Սէնաթիւս Գօնսիւլթիւմի, անճագ ումումի սուրէթտէ թահսիլ թէգէքքիւրէ ալաճագ տըր. ֆագաթ պու մէճլիսին, մէզքիւր մատտէ իւզ'րինէ գաթի պիր գուրա վէրմէսինէ իհթիեաճ պուլունմագտա տըր։

Էկէր, պու խուսուստա պիր խէթա իշլէմիշ իսէք, մէճլիս պունու պէեան իյլէսին քի, օլ վազըթ պիզիմ եէրիմիզէ պաշգալարը կէլէրէք, տահա իյիսինի եաբընալար . . . : (Սօլ թարաֆ ազալարը թարաֆընտան մըրըլտանընշլար, վէ սայիր գանաբէլէր իւզէրինտէն տախի, պէեէնմէքլիք ալէամէթլէրի)։

Լֆէնտիլէր, սէրպէսթճէ իգրար իտէրիմ քի, էհալինին գուրասընա միւրաճաաթ իթմէքլիք մատտէսինտէ, կէրէյի կիպի թէրէտտիւտ կէօսթէրմիշիզ տիր. չիւնքի, մէմուրիյէթիմիզի տէր իւհտէ իթմիշ օլտուղումուզ կիւնիւ, էհալինին ղիհնինի պիրազ բահաթլանտըրմաեը, քէնտիմիզէ էսաս թուլթմուշուզ տուր։

Հալ պու քի, էհալիյէ օլաճագ իշպու միւրաճաաթ, պիր պիհուղուրլուգ հուսուսէ կէթիրէպիլէճէք գատար տէհշէթլի պիր վագա սաեըլամազ։

Մ. Բիգար – Նէ՞ մատտէ իւզէրինէ էհալիյէ տանըշըլաճագ տըր. պիր եէրէ ճէմ օլուպ, մէսէլէնին իւզէրինէ թէզէքքիւր իթմէեէ հուգուգումուզ օլաճա՞գ մը տըր, վէ նէ՞ գատար վաղըթ թէզէքքիւր իտէպիլէճէյիզ։

Մէսէլէ մէյտանա գօնտուղտա, անընն շարթլարընը թատիլ իտէպիլէճէ՞քմիյիզ։

Սիզին մագսէտինիզ, էհալիյի շաշրթմաեա կէթիրէրէք, վէ անընն էլինտէն գուրաեը գաբարագ, իշինիզի եիւրիւթմէք տիր։

Էհալինին գուրա իլէ հիւքմ իթմէսինէ միւրաճաաթ իթմէքլիյին, իմբէրաթօրուզ, եախօտ տահա տօղրուսու, Դայսէրլիք ազաիտի օլտուղունու, իյի պիլիրիմ։

Պիզ, ումումի գուրա ուսուլինի մուհաֆազա իթմէքտէ օլտուղումուզ հալտէ, էհալինին գուրա իլէ հիւքմ իթմէսի մատտէսինէ, նէ՞ իշին գարշը կէլմէքտէյիզ տէյի, պիզէ սիւալ օլունմագտա տըր։

Պիզ տախի շու ճէվապը վէրիրիզ քի, էկէր, թէզէքքիւր իտիլճէք վաղըթ պըրագըլըր իսէ, մէզքիւր թարիգի մէտհ իտէրիզ։

Գավանին մէճլիսինտէ, թահսիլ թէզէքքիւրէ ալընմասընը ըէտտ իթտիյինիզ պէր Սէնաթիւս Գօնսիւլթիւմիւն իւզէրինէ, էհալինին վէրտիյի գուրատան նէ՞ մուհասսէնաթ պէքլէմէքտէսինիզ, վիւքէլալըգ մէմուրիյէթինի տէր իւհտէ իթտիյինիզտէ, իլան իթտիյինիզ սէրպէսիյէթ, պո՞ւ մու տուր։

Շիւբհէսիզ, օեունունու օյնամագտա օլտուղունուզ ֆըրգանընն օեունլարընը կէօրմէեէճէք գատար, կէօզիւնիւզ գարալը օլմալը տըր։

Մ. Օլիվիէ – Սիզ, պիզիմքինտէն գիեատէ տէհշէթլի վէ տէսբօթ պիր հիւքմտարա իթաաթ իթմէքտէ, վէ մէզքիւր ֆըրգա իչին իճրայէ գօյմագտա օլտուղունուզ օեունու կէօրմէմէքտէսինիզ։

(Սօլ թարաֆ ազալարը մըրըլտանընըլար)

Մ. Ժիւլ Ֆավր – Հազրըտա պուլունան մէսէլէ, զայէթ սատէ պիր մէսէլէ տիր։ Վէ Մ. Օլիվիէնին, շու ատթիտէքի սէօզլէրի, զայէթլէ սահիհ տիրլէր։

«Պու գապէնէթօնուն, քէնտի իւզէրինէ այմըշ օլտուղու մէմուրիյէթ, էհալի Հիւքմտարլըղընըն զալէպէսինի մէյտանա չըգարմագլըգտան, վէ վաթանըն Հիւքիւմէթինի, պիզզաթ վաթանըն էլի իլէ իպգա իթմէքլիքտէն իպարէթ տիր»։

Իչթէ Ֆրանսանըն մաթլուպ իյլէտիյի թէգատտիւմ տախի, պու տուր. ֆագաթ էհալինին ըէյինէ միւրաճաաթ իթմէքլիեէ տայիր օլան եէնի ուսուլանընն մուղայիրինտէ պուլունմագտա տըր։

Ֆրանսըզ ճէմիեէթինին էսասը, էհալի Հիւքմտարլըղը տըր. ֆագաթ մատամ քի էհալի, հէր վագըթ, պիզզաթ քէնտի էլի իլէ հէր շէյի իճրա իտէմէզ, իմտի քէնտինէ պիր վէքեալէթ իտէն լազըմ օլուր. ֆագաթ պունունլա, էհալի, քէնտի հիւքմտարլըք հուգուգունտան վազ կէչմիշ օլմազ. վէ իշթէ պունու իչին տիր քի, պիր թագըմ ատէմէրին, եախօտ եալընըզ պիր ատէմին, հիւքմտարլըղը, քէնտի իւզէրլէրինէ ալմալարը, հագգը չըգարըլմազ։

1852 սէնէսինտէ, պիր շախսըն Նիզամնամէսի, էհալի թարաֆընտան գապուլ իտիլմիշ օլմասընը, Մ. Էմիլ Օլիվիէ պէեան իյլէտի։

Կէչմիշին իւզէրինէ պիր շէյ սէօյլէմէք իսթէմէմ. ֆագաթ, Նազրը միւշարիլէյհին, 1852 սէնէսինտէ «էհալի սէրպէսթճէ քէնտի ըէյինի պէեան իյլէմիշ տիր» տիմէսինի, ազ թէճաճճիւպ իլէ տիյնէմիշ տէյիլիմ։

Մ. Էմիլ Օլիվիէ, քէնտիսինին նէ իւնվան իլէ պու մէճլիսէ կիրմիշ օլտուղունու, վէ սէրպէսիյէթէ տայիր օլարագ իթմիշ օլտուղու թէքլիֆլէր իլէ, չօգլարընը բրօթէսթօսունա սէպէպիյէթ վիրմիշ, վէ պու խուսուսուն, ուզուն միւտէթ, քէնտիսինէ շէրէֆ կէթիրմիշ օլմասընը, ունութմուշ տուր։

1852 սէնէսինտէ, էհալի իլէրուսի իչին բարլագ վէ սէատէթլի պիր հալէ վասլ իթտիրիլէճէյի վատընա իւմիտ իտէրէք, քէնտի հուգուգլարընը, պիր շախսըն էլինէ թէսլիմ իթմէք իւզրէ, Նիզամնամէյի գապուլ իթմիշ իտի։

Հալ պու քի, մէզքիւր Նիզամնամէտէն, շիմտի նէ՞ գալմըշ տըր։ – Ճէվապ. սօն ինթիխապլարընը նէթիճէսի իլէ, մէմալիքին կէօսթէրտիյի բրօթէսթօ, վէ հիւքիւմէթին, քէնտի թէմսիլէրի օլան մէպտէլէրինի թէրք իլէմէսի։

Նէթիճէլէրի իսէ, Մէքսիգա մուհարէպէսի, վէ էհալինին բարասընտան իւչ միլեօն ֆրանք, էքսիլմէսի օլմուշ տուր։

Էկէր, Նիզամնամէ, հալէա տէվամ իտէպիլիր տէյի զանն իթմէքտէ իսէնիզ, նէ՞ իչին անը թէրք իյլէմէքտէսինիզ. անընն ագաիտի, սիզին գապուլ իյլէտիյինիզ ագաիտէ մուղայիր պուլունմուշ օլմասը իչին տէյի՞լ մի։

1852 սէնէսինտէ, մէմալիքին պաշհաքիմի (Նաբօլէօն), պիր էնկէլ, վէ պիր թէհլիքէլի վէ ֆայիտէսիզ թէրթիպ օլմասը իչին, վիւքէլանընն մէսուլիեէթ թահսիլընտա պուլունմասընը գապուլ իյլէմէսի։

Շիմտի, քէնտի էֆքեարընը թատիլ իյլէմիշ, վէ մէզքիւր մէպտէյի, գանուն վազ իտէն պիր Սէնաթո իլէ, գապուլ իյլէմիշ տիր։

Շիմտի, մագսէտ, պունտան պաշգա գուհուրա կէլէճէք թէպէտտիւլաթ մաթլուպաթընա պիր հուտուտ գօյմագլըգտան, վէ օնա պիր նէթիճէ վիրմէքլիքտէն իպ արէթ տիր։

Ֆագաթ, 1870 սէնէսինտէ, էլզէմիեէթտէն պուլունան թանզիմաթը իճրայէ գօյմագ նիեէթինտէ պուլունան պիր էհլի բօլիթիգա, օնտան սօնրաքիլէրինի տախի իճրայէ գօյմագլըը ըէտտ իտէպիլիր մի։

Էհալինին սատէճէ պիր գուրա իլէ գապուլ իթմէսինէ հէվալէ իտիլէն Սէնաթիւս Գօնսիւլթիւմիւն պէչինճի պէնտինտէ, «Նիզամնամէտէ անճագ իմբէրաթօրուն թէքլիֆի իւզէրինէ, էհալի թարաֆընտան թէպէտտիւլաթ օլապիլիր» տէնմիշ տիր։

Տիմէք տիր քի, Հիւքտարընն սէլահիյյէթի, պիզզաթ հիւքմտարընն թապիաթընա, ֆազիլէթինէ, վէ նամուսունա թապի օլան վիւքէլանընն սէլահիյյէթինտէն եօգարը պուլունմագտա իմիշ։

Պիր միլլէթ, հիչ պիր վէճհ իլէ, պու տէրէճէ քէնտիսինի քիւչիւլտէմէզ։

(Տարընլըգ ալէամէթլէրի կէօսթէրիլիր)

(Պ-էբ.ոյ-ե բ-ոյ-ե էբ-ե-ե)

Օրինիօն Նասիօնալ զազէթասընտա շու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր։

Ա.մերիգա զազէթալարընտան ալարագ, Միճթէմէայի Ա.մերիգատա, ատապ ու ախլագ վէ նճէմիյէթի պէչէրիեէ սընըֆընտան օլան (կարգէն եղող) էն գիեատէ ֆէնա, վահշի վէ խարապ իտիճ մարազլարընն (կիրք), պայիսի էնտիչէ օլսճագ սուրէթտէ քէսպի ազամէթ իթմէքտէ օլտուղլարընն պիլտիրմիշիզ տիր։ Ֆէսատի ալէյագ (բարույ ազականու-

Թիւն) , տէրլէր , Ամէրիգա ղազէթալարը , երլեքսէլմէքտէ օլան պիր տէնիզ կիպի հէր պիր շէյի ղարգ իթմէքլիւէ , թէհտիտ իթմէքտէ տիր ։

Հայտուտլար , չէհիրլէրտէն պաշլաեարագ , մէմալիքին քէափֆէյի մահէլլէրինտէ , խըրսըզլըգ իթմէքտէ , վէ ատամ էօլտիւրմէքտէ տիրլէր . մէրգումուն հայտուտլար , չէհիրլէրտէ , հաքիմլէր վէ ղապթիէլէր , խըրսըզլարըն վէ գաթիլլէրին չէրիգլէրի տիրլէր կիպի , պիլա ճէզա գալմագտա տըրլար ։

Բօրիս էհալիսինին եարըմ միսլի գատար էհալիսի պուլունմաեան Նիւ Եօրգտա , Բօրիստէ վուգու պուլան ճինաեէթլէրին աէօրթ միսլի , վէ ինթիմալ տըր օն միսլի գատար ճինաեէթլէր վուգու պուլմագտա տըր ։

Հայտուտլուգ իյլէթի մախուֆէսի , Նուվէլ–Օրլէանստա , Շիքակօտա վէ սայիր պիր չօգ չէհիրլէրտէ տախի . այնի չիտտէթլէ գըրկըն իթմէքտէ տիր ։ Պէօյլէլիքլէ , հալիմիզնէճէ օլաճագ տըր , տէր Գուրիէ տէգ Էյթագ խնի ղազէթասը , Մէգզիւր ղազէթա , պու սուրէթլէ ճանա գաստ օլունմասը , վէ չիմտիքի ինսանլարըն խասսէյի մախսուսէլէրի օլան , սայիրլէրին մալինէ կէօզ տիքմէքլիքլէ , ճիմիյէթի պէշէրիէէ , ախլէագ ճիհէթիյլէ քեամիլէն ֆէսատտա (ապականի) եւ ուզ թուլթաճագ տըր տէյի գօրգմագտա տըր ։

Նուվէլ Օրլէանստա թապ ունէշր օլունան Ապէյլ ղազէթասը տախի , Միւճթէմէայի Ամէրիգա էեալէթլէրինին էտէպ ու ախլէագճա աեվալինի ֆէնա սուրէթտէ նագշ ու պէեան իտիպ , թա տամարլարընա գատար գանգրէնա լաշմըշ օլան մէգզիւր ճէմիյեէթի պէշէրիէէնին թէտավիսինէ պագըլմաեաճագ օլուր իսէ , անըն գաթիէն խարապիէէթէ եւ ուզ թուլթաճաղը չիւպհէսիզ տիր , տէմիշ տիր ։

Բեաֆֆէյի Ամէրիգա ղազէթալարընըն այնի պէեանաթը օլան մէգզիւր քէլամլարտա միւպալաղա պուլունուպ պուլունմատըղընը պիլմէյիզ . լաքին , Ամէրիգա ղազէթալարընըն պու թարզ պիր լիսան գուլլանմալարընտան չունքէթիճէ յի չըգարարագ տէրիզ քի , Ամէրիգանըն ճէմիէթի պէշէրիէէսինտէ էօյլէ պիր էսասի գուսուր վէ էքսիքլիք պուլունմագտա տըր քի , պիզիմ էսկի տունեանըն սաչիհէն ալիմ վէ աԴԸԼԼԸ օլան ատամլարընա , քէնտի խէեալլարըղլարը չէյլէրի , հէնուզ , Մէթլանէթիգ տէնիզին տիկէր գըթաարընտա արամագլըղա միւտաատ իթմէմէքտէ տիր ։

ՏԱԽԻԼԻՅԻ

Գ.օնսթանթինուբօլիս ղազէթաըրնտա չու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր ։

Սիլիվրիտէն պիզլէրէ պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն , չէրքէսին պիրիսի , կէչէն բազար կիւնիւ , պիր թազըմ ճինայէթլէր իճրասընտա պուլունմուշ տուր ։ Մէրգում չէրքէս հազգընտա չիւբհէ իտիլէրէք , մէրգումու ախզ ու կիրիֆթ պիրլէ , մուլթաաըրըֆըն գօնաղընա կէթիրթմէք իչին պիր թազըմ զապթիէլէր սէվք օլունմուշ տուր . լաքին սահիպ ճինայէթ պէյկիրէ պինիպ վէ զապթիէէլէր իւզէրինէ գուրշուն աթարագ պիր գաչինէֆէրինի եարալատըգտան սօնրա ֆիրար էյլէմիշ , վէ Սիլիվրիտէն պիր չէյրէք էօթէտէ , Մէթրանէ կէօթիւրմէքտէ օլան եօլուն իւզէրինտէ , պիր տէլիգան ըեա րասթ կէլէրէք , մէրգումու իւզէրինտէ եալըըզ 8½ ղը. պուլունտուղու իչին վուրուպ էօլտիւրմիւշ վէ պատէհու պիր Եէհուտիւէ րասթ կէլէրէք , մէրգումուն իքի ատէտ լիրասընը , սաաթընը , վէ պարկիրինի ալըբգտան սօնրա , Եէհուտինին գօլունու պըչագլէ եարալամըշ տըր ։ Պէրազ վազըթ սօնրա , գաթիլի մէրգում , եօլտա , Մէթրըտան կէլմէքտէ օլան մէճլիս աղալարընտան պիրիսինէ րասթ կէլէրէք , մէրգումու էօլտիւրմիւշ վէ պատէհու Մէթրը թապիր օլունան գարիեէեէ կիտէրէք , օրատա տախի պիր թազըմ ճինաեէթլէր իճրա էյլէմիշ տիր ։

—Բէգա մէգզիւր ղազէթատա չու վէճհ իլէ օգունմուշ տուր ,

Կէչէն ճումա կիւնիւ , Լանկատա վագը Բում քիլիսէսինտէ ֆէնա թարէթ վէրիճի պիր մէնզարէ վուգու պուլմուշ օլուղունու քէմալի թէէսսիւֆ իլէ իչիթմիշիզ տիր , Էֆէնտէթէ չաեան պիր գաթ թարաֆընտան ախզ էյլէմիշ օլտուղումուզ մէգզիւր վագանըն թաֆսիլաթը չու վէճհ իւզրէ պիզլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր ։ Շէօյլէ քի , պաչ բաբաս Թիւրքճէ լիսան իլէ Ուչ Ջօն թէղ Սուրբ Կայտաւասըն տէօրտիւնճիւ ճիւմլէսինի սէօյլէտիքտէն սօնրա , հազըր պուլունան ճէօմաաթտան պազըլարը , Անաբատ տուասընը Թիւրքճէ լիսան իւզրէ սէօյլէմէսինի տիրացու չօճուղա միւսաատէ էյլէմէսի իչին պաշ տիրացուեա րիճա իտիլէր . լաքին տիրացու չօճուղ հէնուզ աղզընը աչմագտան , պաշ տիրացու հազըրունա , օճամի մի պուլտըմ , էօյլէ իսէ , հէքսինիզ սուսնէթ օլունուզ , պաղըրարագ , չօճուղու պիր թարաֆա չէքտիկի իլէ պէրապէր , պիր էյիճէ տէօյլէ ։ Պուսուն իւզէրինէ թարէֆ օլունմագ սուրէթտէ պիր ուլղունսուզլուգ մէնզարէսի վուգու պուլմուշ տուր ։ Էքսէրիսի Անատօլուլու օլան Լանկա սէքէնէլէրի , պաչ տիրացու իւզէրինէ հիւճում իտէրէք , մէրգումու քիլիսէտէն գօվմագ վէ պազըլար տախի , տիրացուեա վուրմագ իսթէմիշլէր տիր , վէ հասըլ , գուտատսը չէրիֆէ , պիւյիւք ուլղունսուզլուգլար իչինտէ խիթամ վէրիլմիշ տիր ։

Թէքֆիւրտաղ 1 Նիսան 1870

. . . Միւլլիֆ

Ջէնտ կիւն ագտէմ Թէքֆիւրտաղընա 4 սաաթ մէսաֆէսի պուլունան Իյնէճիք Նահիյէսի եազըլարընտա էսէֆէնկէզ պիր վուգուաթ վագը օլտուղունտան , ղազէթայի միւթէալրինիզին եազընտա նէշր իտիլէն պիր Նիւսախէսինէ տէրճ պույուրմալէրինիզը աճիզի տիր ։

Պու թարաֆլարտա մէհաճիրանը Ջէրաքէսէնին պազըլարը թարաֆընտան գուհուրա կէլէն ույղունսուզլուգլարտան , գայէթ ֆազլա օլարագ , կէչէն սալը կիւնիւ գարիյէի մէգզիւրէնին եազըն գօրուլարընտա , իւչ նէֆէր չէրաքէսէ , Շար քէօյ գազասընա թապի Յինիճէ գարիյէսի էհալիսինտէն , իւչ նէֆէր Բումլար իւզէրինէ հիւճում պիրլէ , վէ ախչամա գատար մէրգում պիչարէլէրի սագլաեարագ , պիրէր պիրէր էօլտիւրիւպ գօրուլուղա պըրագըրլար . վուգուաթ սէատէթլու Թէվֆիք փաշա միւթէսարըֆըմըզ հազրէթլէրինէ խապէր վէրիլիր վէրիլմէզ , տէր հալ լիւզումի մըգտար զապթիյէ վէ պին պաշը Իպրահիմ աղայը մահէլլի մէզգուրէ եօլլաեարագ , պիր կիւն իչինտէ սահիպ ճինայէթ օլան իւչ նէֆէր Ջէրքէսլէր ախզ ու կիրիֆթ օլունարագ , Լիվալ կէլտիքլէրինտէ տախի խիթինթաղլարընա տէվմօլունուպ , հէր պիրլէրի պիրէր նէֆէր զէվէլլըլարը ԴԸԼԸՃԼա բարչա բարչա իտէրէք էօլտիւրմէեէ ճէսարէթ իթտիքլէրինի իգրար իթմիչլէր , պու սուրէթլէ վէ հէր ճիհէթլէ սէատէթլու միւթէսարրըֆ հազրէթլէրինին հիմմէթ վէ քէմալի իգտամաթլարընա ճիւմլէ Թէքֆիւրտաղը էհալիսի միւսլիմ վէ ղայրիմիւսլիմ միւթէշէքքիր վէ մէմնուն գալմըշ օլուպլարընտան , հազրէթլէրի հալի պէեանէ իճթիսար օլունուր էֆէնտիմ ,

Յ.-կ.-բ Ղ.-ճ.-կ.-եան

ԻԼԱՆ

Կէլէն Ջ.ատիկ օլուպ , կէրէք մաթպուամըզ , վէ կէրէք մէքթէպիմիզ իչին հալիյլէ ղիեատէճէ փարաեա լիւզումումուզ օլտուղունտան , միւչթէրի օմագըլըղա բաղլըէթ իտէն զէվաթըն , մաղպուզ սէնէտլէրինի կէօրտիւքլէրինտէ , էտասընա հիմմէթլէրի րիճա օլունուր ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Իչիթտիկիմիզէ նէզարէն , Պապը—տալիտէն Բօմանտա խապէր կէօնտէրիլէրէք , Հասունեան հազրէթլէրինտէն , բայթրիգլիք պէրաթը , կէրի իսթէնիլմիշ տիր . էկէր պու հավատիս սահիհ իսէ , եագընտա Գաթօլիքլէրէ , պիր բաթրիգ ինթիխապընա միւսաատէ իտիլէճէկի , մէմուլի գավիտէն տիր ։

—Գաթօլիքլէր քէնտի ումուրը միլիյէլէրի թէավիսինէ պիր մէրքէզ օլմագ իւզրէ , չիմտիքի հալ , Գալաթատա . էսկի Պօրսա ճիվարընտա , պիր պիւյիւք խանէ քիրալաեարագ , լազըմ կէլէն էշեա իլէ թէզեին իթտիրմէեէ պաշլամըշլար տըր ։

— Մինասեան Կարապետ էֆէնտի , ՓՈՂ եանի ՊՕՐԱԶԱՆ իսմինտէ օլարագ , պիր բօլիթիգա ղազէթասը նէշր էյլէմէք խիթիեազընը թաղդիլ էյլէմէք իւզրէ , լազըմ կէլէն մահէլլէ , իսթիտասընը թագտիմ իթմիշ տիր ։

— Մայր եկեղեցի մէքթէպլէրի իմթիհան վէ գիյնէթլէրինէ տայիր օլան պէնտիմիզ , պիզզարուր բազար իրթէսինէ գալմըշ տըր ։

ՕՐԱԳԻՐ

Օրագիրի 144 թիւ թերթին մէջ Ագոպեան վարժարան վերնագրով , եւ Մարգուս համար ամենէն սրբազան բանին իսկ սրբութիւնը . . . . ազատ քըննադատութեամբ ընդունուած է , ըսելով սկսուած յօդուած մը կարդացինք , որուն վրայ քանի մը դիտողութիւն ընելու համար գրողին ներողամտութիւնը կը խնդրեմ .

Յիշեալ յօդուածին հեղինակը սխալ նախադասութիւններ դնելով՝ անոնք հաստատելու համար սխալ եզրակացութիւններ յառաջ բերելէն ետեւ , սխալ եզրակացութիւն հաներ է՝ որպէս թէ ի նըպաստ Ագոպեան վարժարանին՝ Մանզումէի ձեռնարկութեան ։

Յօդուածին մէջ՝ սկիզբը իբր յառաջաբան՝ ընդհանուր խօսուածքով մը քըննադատութեան օգուտները թուեր է , Աս շիտակ է . Յետոյ իր նպատակին գալով սորսներ է . թէ մասնաւոր քննադատութիւնը վնասներ կը գործէ մեր մէջ . այս սխալ է . Աս ըսածը հաստատելու համար յառաջ կը բերէ Հիւանդանոցի , Պէշիկթաշի Մաքրուհեան վարժարանի , Իւսկիւտարու ճեմարանի , եւն . մասնաւոր քննադատութեան երեսէն տապալումները . սանոք ալ սխալ են . այսպէս չըլան . Անոնք քննադատութիւնով չկործանեցան . Հիւանդանոցը , որ դեռ նոր դէպք մըն է . ամէն տեսակ քննութենէ անցնելէն ետեւ՝ եւ իր հակառակորդներէն իսկ բարի վկայութիւններ ստորագրութեամբ հանդերձ ընդունելէն ետեւ , ուրիշ պատճառաւ տապալեցաւ , եւ նոյն մասնաւոր առարկան եթէ այսօր տակաւին քննադատութեան օգուտներ կը քաղուին քան թէ վնաս . Այսպէս իմացիր՝ Մաքրուհեան վարժարանը , Իւսկիւտարու ճեմարանը , եւայլն . Ուստի հեղինակը այս սխալ նախադասութիւններէն իր սխալ եզրակացութիւնը կը հանէ . թէ մասնաւոր առարկայի քննադատութիւն ընելու չենք , կամ չափ դնելու ենք , (չափը չտար դեռ) եւ կանխէ այն գրիչը , բերանը , այն մարդը որ քննադատութեամբ մասնաւոր առարկաներու վրայ կը յարձակի . (Այսինքն ընդհանուր եւ մարդու չդպչող յարձակումներ չընէր .)

Սակայն հեղինակին այս բոլոր սխալմունքները իր մէկ հիմնական սխալմունքէն ծագած են . Նա կենթադրէ թէ մէջ տեղը անհարկուած մարդիկ կան որ չափաւոր թէ առանց չափի քննադատութեամբ կընդունին կամ կը մերժեն բաները . որ քննադատելու համար պահանջուած զգացումներն ունին . մարդիկ կան , որ վայելչութիւնը ճշմարտութիւնը կամ օգտաւէտութիւնը իրենց փոյթն է . որ ամփոփանած գաղափարներ եւ սկզբունքներ ունին , քննելու իրերնին բաղդատելու համար . մարդիկ , որ վարժարաններու յառաջադիմութիւնը , եւ ազգային հաստատութեանց բարեկարգութիւնը , անոնց ծուռ կամ շիտակ կառավարուիլը երբեք իրենց հոգն է . Այս ենթադրութիւնով գրիչը ձեռք առեր է դիտողութիւն ընելու թէ անոնք մասնաւո՞ր առարկայի քննադատութիւն ընելու են կամ ընդհանուրի . Եթէ այս ենթադրութիւնը շիտակ ըլլար , թէ որ իր ենթադրածին նման գոնէ սակաւաթիւ Հայեր ըլլային մէջ տեղը , փոնոսեանի մը ոչ Ագոպեան վարժարանի տեսչութեան եւ ոչ հիւանդանոցի տնօրէնութեան պէտք մը կըլլար հիմա . իմ գիտցածս , քառասուն տարի է որ այս օրուան նման երրորդական , հինգերորդական , տասներորդական իրերու վրայ բծախնդրութեանց վէճեր տեղի կունենան շարունակ , դեռ ազգը փոնոսեանի մը կարօտ է իր անմիջական կարեւոր եւ պարզ պէտքերուն համար , որ ոչ հարուստ ամիրա մըն է եւ ոչ տարօրինակ փիլիսոփայ մը . Աւոր յաւէտ աժնալու ենք քան թէ խրատներ տալ ընելու . Հեղինակը քննադատողներու կարգ կը դնէ յաւէտ քան թէ իրենց շահերը կործանող անմիտներու կարգ այն մարդիկը , որ իրենց ամենակարեւոր եղած խոշոր խոշոր առարկաները փնտռելը քննելը թողուլ Ագոպեան վարժարանի մը համար փափուկ ըզգացումներ ցրցունել կը կեղծեն . Մարդիկ՝ որ աւելի պարզ ազգային զգացումներէն այնքան զուրկ են որ իրենց կրօնքը՝ ընտանեաց պատիւը , կեանքը , ամուսնական կապակցութիւնը իբր նուիրական յարգել տալու անփոյթ են . լրագիրները լեցուն են՝ ասոնց բռնաբարութեան պատմութիւններովը , ասոնց իրենք անփոյթ անտարբեր հանդիսատես կը կենան մինչեւ հիմա . Պոլսոյ մէջ իսկ ուրիշ դպրոցներու վիճակը , հիւանդանոցը ու հարիւրաւոր որբերու եւ որբեւարիներու գանգատները աչքերնուս առջեւ են . Հեղինակը ահա այս մարդոց Ագոպեան վարժարանը քննադատելու եղանակը կուսուցանէ , մեծ եւ հիմնական սխալմունք . Քանի քանի փորձեր տեսած ենք որ մեր մարդոց ամենուն փոյթը չէ , ոչ ազգային մանկանց նախապատրաստութիւն , ոչ հիւանդաց խնամք , ոչ ընտանեաց եւ արքարանաց նուիրականութիւն , ոչ ձեռքերնին եղած ազգային ստացուածոց պահպանութիւնը . մինչեւ ամենայն անտարբերութեամբ մտիկ կընեն երբ իրենց կիմացընես թէ ձեր թշուառութեան պատճառաւ թիւերնին մեծ համեմատութեամբ պակսելու վրայ է որ ըստ օրէ , Ամէն բան անոնց աչքայ առջեւ տապալէ , Ճեմարան , դպրոց , եւն . անտարբեր կը նային , ոչ ալ ժամանակաւ վայելածնին ու կորսնցուցածնին փնտռելու կելլեն . Թէ որ այսօր մէկը յաջողի Ագոպեան վարժարանը կործանել , նոյնպէս պիտի ընեն . Ինչ զրկանք ուզես , կարող ես անարգել ընել հասարակաց վերաբերեալ

իրերու, միայն թէ քանի մը երեւելիներու անձնականին մի դպչիր։ Եւ այս անհոգութիւնն ու անտարբերութիւնը նախապաշարումէ չէ, ինչպէս ոմանք բերներնուն առած ընելով կը կրկնեն․ հապա գիտութեամբ է․ Այսօր վկայութիւն կարգա լրագիրները․ պիտի տեսնես թէ ինչպէս խելքերնին հասած է թէ դըպրոցները խնամուիլ պէտք է, գալու սերունդը այս տղոց կրթութենէ կախումն ունի, թէ թշուառ ազգ մը հետզհետէ կը փճանայ, թէ սրբազան տեղեաց պատիւը նուիրական է․ եւն․ եւն․ որ ըսել է գոնէ ասոնք գրողները չունին նախապաշարմունք․ Սակայն գրողներուն գոնէ կէսը փանոսեանի չափ փոյթ ունենային, մեզի բաւական կըլլար․

Գանք հեղինակին զփանոսեան մեղադրելուն, որ նա ուրիշին վրայ կը յարձակի իսկ չուզեր որ ուրիշն իր վրայ յարձակի։ Հեղինակը վերոյիշեալ հիմնական սխալմունքը ունեցած լինելուն պատճառաւ հոս ալ սխալեր է զփանոսեան ուրիշ Հայերու հետ բաղդատելով, որպէս թէ Հայ մը ան՝ անոր պէս մէյ մէկ Հայեր ալ յարձակողները․ Եթէ այն հիմնական սըխալմունքը չունենար, փանոսեանի ուրիշներու դէմ յարձակմանը իրաւունք պիտի տար․ իսկ ուրիշներուն անոր դէմ յարձակմանը՝ ոչ․ փանոսեան ոչ թէ քննադատութենէ կերկնչի, հապա իրենց օգուտը չճանչցող անփոյթ ու կարծրասիրտ մարդոցմէ կը վախնայ որ բոլոր իր անոնց համար ըրած աշխատութիւնները պարապը չհանեն․ Նա ուրիշները իրեն նման Հայեր չը ճանաչեր, զանոնք քննադատող չճանչնար, հապա ոմանք անհոգ, ոմանք չըհասեր, ուրիշները թըշնամի եւն․ կը ճանաչէ․ անոր տեղ ո՞վ ըլլայ չպիտի զայրանայ յարձակողներուն դէմ, որոնց պատճառած վնասուց փորձերը քանի անգամ տեսած է մեծապատիւ ազգասէրներու սայէն․ * * *

ԵԷՆԻ ԳԻՐ ԷՆԳԻԶԻՍԻՕՆ

Ցեղապահ Առաքելեան հազրէթլէրի քէնտի առաքեալլարընա գանահաթ իթմէյիպ, պու տէֆա եէնիտէն 12 առաքեալ տահա սէչմիշ վէ քէնտիլէրինէ թէքմիլ իշխանութիւն վէրէրէք (գընացէք այսուհետեւ աշակերտեցէք զհեթանոսս այսինքն զհակահասունեանս) տէյէրէք պու 12 զաթլար քարոզութիւնա պաշլամըշլար, վէ պու առաքեալլարըն պիրի Շիւքիւրեան Ստեփան վարդապետ օլուպ, բէնճշէմպիհ կիւնիւ․ Պէյօղլունտա Թագսիմ ճիվարընտա մարտիրօսլուղու անձընա ալըպ, Հինտէ քարոզութիւնա կիտէն միսիօնարլար կիպի, վէ քէնտիսինին իքինճի Ս. Ստեփաննոս օլմաք գօրգուսունու վաղ իթմէյիպ, խանէնին պիրինէ կիտէր վէ տէրունինտէ պուլունան դատապարտեալ ճանլըսը գարձա կէթիրմէք արզուսիյլէ պունլարա շու եօլտա պիր լիսան գուլլանըր․ սիզ հանկը քիլիսէյէ կիտէյօրսունուզ․ Ցովհան Րոկեբերանա տէրլէր, եօյլէ իսէ պէն սիզի խոստովանանք իտէմէմ․ չիւնքի օնլար կախակայեալ օլտուգլարընտան օնլարըն քիլիսէսինէ կիտէն, պատարագլարընը կէօրէն, օնլարա խոստովանանք օլան, վէ օնլարտան հաղորդութիւն ալան, խալիս հերետիկոս տուր․ պիր տահա անլա օ քիլիսէյէ կիթմէք օլմազ տէյի զավլին թէնպիհ իտէր․ վէ պու սէպէպտէն մէզքիւր խանէնին իչինտէ պիւյիւք ալթ իւսթլիւք վէ մուարազաեա սէպէպ օլուր․ Իշթէ մէզքիւր 12 առաքեալլարըն պիրիսինին իթտիղի քարոզութիւնուն մէյվէսի․ իմտի քէնտիսինէ սէրպէսթճէ պիլտիրիրիմ քի, պիր տահա պու եէնի ավէտարանը, մէզքիւր խանէտէ վազ իթմէսին․ վար տըր պիզիմ պիր աւետարանըմըզ 1800 սէնէլիք․ * * *

ՀԱՍՈՒՆԼՈՒ ՎԷ ՀԱՍՈՒՆՍՈՒԶ

—Սէն նէ՞ օլն․

—Հասունլու․

—Հասունլու նէ՞ տիր․

—Հասունլու օ տուր քի Հասունեան եօլունա քեամիլէն րիայէթ վէ սէօզլէրինէ ֆիլէն իթաաթ իտէր․

—Հասունեան եօլու նէ՞ տիր․

—Հասունեան եօլու բրօբականտանըն եօլու․ վէ բրօբականտանըն եօլու Բաբանըն եօլու տուր․

—Էյ Հասունեան տէտպիրի նէ՞ տիր․

—Հիչ․ Բաբայա իթաաթ իթմէք․

—Օնու հէր գաթօլիք էտէր․ տահա՞․

—Ցահա պիր շէյ եօզ․ էկէր Բաբայա իթաաթ իտէրսէ, Հասունեանա իթմէլի․

—Հա՛շա, պունըն զաթօլիք վար քի, Բաբայա իթաաթ իտէր, Հասունա իթմէզ, պիրիտէ իշթէ պէն, քի գաթօլիք իմ․

—Եօյլէ իսէ սիզ Հասունսուզ սունուզ․

—Էվվէթ․

—Էյ նի՞չին Հասունա իթաաթ իթմէզսինիզ․

—Օնուն իչին քի, պիր ատամ մէզհէպինի վէ միլլէթինի եաճէպիյի ախէրէ սաթարսա, օ ատամա գանունէն վէ նիզամէն պիր վէչհ իլէ րիայէթ վէ իթաաթ իթմէք ճայիզ տէյիլ տիր․

—Նէ՞ չէքիլ Հասուն մէզհէպինի սաթմըշ․

—Բաբա խիթէմիշ Շարգըն վէ Գարպըն փիսկոպոս ինթիխապըընա տայիր օլան հուգուգունու ալըրտէմ իթմէք․ պունա Շարգտա պուլունան Քիլտանի, Սուրեանի, Մէլքիթ, Մարոնի, Գըպտի, վէ սայիր փիսկոպոսլար իթիրազ իթմէքտէ տիրլէր․ քէզա, Ֆրանսանըն, Ալամանըն, Զվիցէրանըն, վէ սայիր Գարպ փիսկոպոսլարը տախի խաբար իթմէքտէ տիրլէր․ եալընըզ պիր Հասուն ճիւմլէտէն էվվէլ րէյ վիրմիշ տիր․

—Եալա՛ն․ Էյ նէ՞ չէքիլ Հասուն միլլէթինի սաթմըշ․

—Լաթինլէթմէք իլէ․ ճիւմլէյէ մալիւմ տիր քի բրօբականտանըն հէտէֆի Շարգ միլլէթլէրինի լաթինլէթմէք արզուսունտան գայրը պիր շէյ տէյիլ տիր․ վէ պունու թաստիգ էտէր 1․ քիլիսէ իմթիեազլէրին լաղվ օլունմասը․ 2․ մանասթըրլըլարըն մանաստըրլարընա չէքիլմէլէրինէ տայիր օլան էմրի․ 3․ աշխարհականլարըն փիսկոպոս վէ բաթրիգ ինթիխապըընա քէմաֆիլ սապըգ միւտախէլէ իթմէկէ սէլահիյէթլէրի օլմաեաճագը։ իմտի, Շարգ միլլէթլէրին միլլէթլիյինի մուհաֆազա իտէն քէնտի մէզհէպի օլտուղու հալտէ, իմթիեազը, մանասթըրը վէ աշխարհականը գալտըրըրսան, նէ՞ գալըր․ Մանասթըրլարա կէլինճէ, ճիւմլէյէ մալիւմ օլտուղու վէչհ իլէ, միլլէթին թէրպիյէսինի, իլմինի, միլլէթլիյինի վէ եաճէպի վէ էֆրէնճ մուվաճէհէսինտէ չան ու չէրէֆինի մուճիպ օլան մանասթըրլը րէհպանն տիր․ վէ պու տէյիլ սատէ Գարպտա, իլէ կէօզլիւմիւզին էօնիւնտէ իսթանպօլտա պիր չօգ քիլիսէ, մէքթէպ, խասթէխանէ վէ սայիր խայրաթէ մալիք տիրլէր․ Պունլարը պըրագըպտա, Երմէնինին մանասթըրլարընը իսթանպօլտան սիւրմէք, նէ՞յէ չամիլ տիր․ Մանասթըրլարըն էլինտէն մէքթէպլէրի ալըրսան, Երմէնի լիսանընը նէ՞րտէ թահսիլ իթմէլի․ գօլէճլի մէքթէպի հա՞նը, վէ օլսասա, թարիֆ իթտիկիմիզ րուհ իլէ մէմլու մէքթէպլի լաթինլիքտէն պաշգա նէ՞ էօյրէնէպիլիր, վէ չիմտիյէտէք նէ՞ էօյրէնմիշ տիր․ Իշթէ պու էսպապէ մէպնի տիր քի․ սահիպէն Հասուն միլլէթինի պիր էճնէպի լաթինլիք ուղրունա ֆէտա իթմիշ տիր․

—Եալա՛ն․ Պունլարըն հիչ պիրինին գաթէն ասլը եօգ տուր․ հէպսի Հասունա գարշը օլանլարըն քիզպիտէն նէչէթ իթմիշ վահի լագըրտըլար տըր․

—Բէք էյի, տէմէք քի, ճիւմլէ հուգուգու միլլէյէ Հասունլուտա տէրհալ մէվճուտ վէ հիչ պիր իմթիեազըը Բաբա մահվ իթմէմիշ տիր․

—Խայըր, քէնտի վէրմիշ, քէնտի ալմըշ, վէրտիյինէ ինանըեօրսունտա, ալտըղընա ինանմամըեօրմըսըն․ էյ նէ՞ եափալըմ, չիմտի հուգուգումուզու ալմըշ տէյու, գալգալըմ ասը ճահիլ հերետիկօս մը օլալըմ․ չիւն «արտաքոյ եկեղեցւոյ ոչ գոյ փրկութիւն»։

—Աֆ էտէրսինիզ, սիզէ պիր շէյ սօրմայա ռուխսաթ վէրի՞ր մի սինիզ․

—Բույուրուն․

—Էվինիզ եա էմլաքինիզ վա՞ր մը տըր․

—Նէտէ՞ն սօրտունուզ․ տէյէլիմ քի վար տըր․

—Գաչ թանէ․

—Գաչ թանէ օլուրսա օլսուն, սիզէ նէ՞ ֆայտա․

—Սիզ սէօզ վէրսինիզ քի ճէվապ վէրիճէքսինիզ տէյու, եօգսա սէօզ վէրմէմէլի իտինիզ․

—Բէք էյի, պէշ օն էմլաքիմ վար, իրատլէրի իլէ կէչինիրիմ․

—Եօյլէ իսէ սիզ ճահիլսինիզ, ասը սընըզ․

—Նէտէ՞ն․

—Շունտան․ «Եթէ կամիս կատարեալ լինել, երթ վաճառեա՛ զամենայն ինչս քո եւ տուր աղքատաց եւ ունիցիս գանձս յերկինս եւ եկեսցես զկնի իմ»։

—Պէն Երմէնիճէ պիլմէմ, պունու անլամատըմ․

—Էֆէնտիմիզին քէլամը տըր, եանի Թիւրքճէսի «էկէր քեամիլ օլմագ իսթէրսէն, կիթ սաթ ճիւմլէ վարընը վէ ֆուգարալէրէ վէր, վէ սէնին խազինէն ճէննէթտէ օլսուն վէ պէնիմ արտըմ սըրա կէլէսին»։

—Էյ պու ույտու՞ մու չիմտի․

—Եա բրօբականտանըն սէօզլէրինէ քէօր քէօրինէ ինանըյօրսունուզ, Էֆէնտիմիզին սէօզլէրինէ նի՞չին ինանմազսըն․ քէնտի տէմիշ մի քի «տահա գօլայ տըր հայաթ պիր իյնէնին տէլիյինտէն կէչմէսի նէթէքիմ զէնկինին ճէննէթէ կիթմէսի»․ քիլիսէ պունտան պաշգա պիր շէյ տէյէ պիլի՞ր մի․

—Պունլար պօշ լաֆլար տըր․ տին պահանէսինա կիրիշմէյէլիմ․ էվվէթ, մէզհէպ կէլինճէ, քէօր քէօրինէ ինանմալը․ րաճօն վէրմէք բրօթէսթանլըգ տըր․ իւլէ բաբա եանըլմազ․

—Իսթաֆրուլլահ․ «Զիք ոչ բարի բայց մի Աստուած» պիր Ալլահտան գայրը քիմսէ էյի օլամազը հալտէ, եանըլմազլըգ նէ՞րտէ գալըր․ Յագոբ լագըրտըլըգըն սըրասընտան չըգմաեալըմ․ սիզ տէտինիզ քի, «հուգուգումուզը քէնտի վէրտի քէնտի ալտը․ նէ՞ եափալըմ, իթաաթ օլմայըլըմ տէ, հերէտիկօ՞ս մը օլալըմ»։ Էյ պէն սիզէ եապալըմ իշտէ պէօյլէ էմլաքըը սիզէ պէօյլէ հերէտիկոս օլմալըը էմր տէրսին․ նէ՞ տէրսին․

—Սալա՛ն, հերէտիկոս սընըզ․

—Ցինլէմէտէն լիամ էտէն ատամա լագըրտըմ եօգ․ Ալլահա էմանէթ օլ․

—Տօ՛ւր պապամ տարըլմա, գապահաթ սիզին տէյիլ, գապահաթ օ օթուզ սէքիզլէրին տիր քի սիզի պէօյլէ թէշփիք իթտիլէր տէ, հէմ հերէտիկոս, հէմ հերձուածող, վէ հէմտէ ալէմէ պէտնամ էթտիլէր․ պիր քէրէ գուլագլըրը արտընըզա վէրիպ տինլէեէնիզ նէ․ ․ ․

—Քիմի՞․

—Պագ նէ՞ տէյօրլար էճնէպի միլլէթլէր, նասըլ սիզի խաթիրզա իտէյօրլար․ ․ ․

—Երմէնի զաբթալէրի չէօյլէ տուրսուն․ Թէրագգի, լա Թիւրքի, Գուրիէ, Լէվանթ Հէրալտ, Լէվանթ թայմզ վէ զայրիհիմ վէ զայրիհիմ, իսթանպօլտա նէ գատար զազեթալար վար իսա, էվրօպատա չօգլարը տէյիլ հերետիկոս տէմէք, իլլա մէտհ ու սէնա իլէ պիր իթմէտէն գայրը պիր շէյ իթտիքլէրի եօգ տուր․ Պիր տէ պիր Սէա վար տըր քի պիր չօգ հէյվա սէօհպէթլէրի, գուզու քէպապը, սու քէօնսը, աֆէն մուալէճէսի, ինեան ճանավարը վէ պունա միւմասիլ լագըրտըլար իլէ հիմայէ իթտիյի չիւրիւք տավալը պիւս պիւթիւն պաթըրմազտա կէզէնէր․ Յօղրուսու պու ազըզլա ճիւմլէտէն զիեատէ պիզէ էթտիյի տօսթլուգու վէ ինսանիյէթի գարտաշ գարտաշա իթմէզ․ Պունա նէ՞ տէրսինիզ․ Իշթէ, Սէա մէյտանտա տըր, էկէր պունտան պաշգա պիր շէյ աննամապիլիրսէնիզ, հիւքմինիզէ համալէ իտէրիմ․

—Սէտատան մաաէսի հէր եալանըը տըր․ Եա նէ՞ տէմէլի․ պըրագմալը քի պու աֆօրօզլուլար, կախակայեալլար, հերետիկօսլար, բաբայը, բրօբականտայը, կաթողիկոսը հիւլսինէլէր, զէմմէտէնիսինլէր, ըրտվալ էթմէսինլէր․ պունտան գանաաթ իթմէյիպ, պիրտէ նի՞չին պիզ կաթողիկոս, բաթրիգ, բիսգոպոս օլմահաճաղըզ տէյու, հուգուգ տէյէրէք հայգըրըյօրլար, միլլէթի քէնտիլէրինէ պէնտ էթմէյէ չալըշըյօրլար․ Սէօյլէ․ տավանըն ասըլ ճանը պու տէյի՞լ մի․ ամմա պէօյլէ աֆօրօզլու րէհպանինտէն նա՛սըլ բաթրիգ, փիսկոպոս վէ կաթողիկոս օլուր, վարըընլար բրօթէսթանլըգ օլսունլար․ Իշթէ պունլարըն պէօյլէ օլաճաղըը էվվէլէն տէն քէչֆ իտէրէք, Հասուն էֆէնտի հուգուգու թէալիմ իթտի եա․

—Եօյլէ՞ մի․ եօյլէ իսէ Հասուն րէմմալ տըր․ Էյ քի՛մ իսթէմէզ պէօյլէ քէշիֆլէրի, հիւքմ իթմէլի․ եօյլէ իսէ պունլարըն սուչո՞ւ նէ․ Հասուն իսթէ՛մէտի մի կաթողիկոս օլմագ․ էկէր իսթէմէտի իսէ, էկէր միլլէթինի սէվէրսէ, չիմտիյէ ֆէսատքեարլըզլա պըրագըրտըն․ պըրագըր քի հէր թարիգտէն կաթողիկոս օլսուն․ Նի չին սատէ գօլէճլիտէն փիսկոպոս էտէրտէ, պաշգաարընտան էթմէզ․ պունա ճանաֆիլգ կիւտմէք տէրլէրսէ, էլպէթտէ պաշգասը տա քէնտի խայրընը սիթթթապի կիւտէր։

—Վարըըն կիւտէ տուրսուն, սէօքէրսէ սէմինա․ հիչ պիր վագըթ գօլէճլիտէն մատէ բաբագ տէյիլ կաթողիկոս իլլա ատի պիր փիսկոպոս պիլէ օլմաեաճագ տըր․ չիմտիքի հալ կախակայեալ տըրլար․ վարան բանագրանք իլէ հերետիկոսլուգ տըր․ Ցահա տահա սապալլարընը գըլլարընը պիրէր պիրէր եօնմալը․ ․ ․

—Պագալըմ․ պու սիզինքինէյէ պէնզէր պիլի՞րմիսինիզ․ րիվայէթ օլունուր քի, տու պաշընտա պիր գուրտ սու իչէրիքէն կէօրիւր քի տաղըն էթէյինտէ պիր գօյուն տուրմուշ ազըն սուտան իչէր իտի․ Էյ գօյուն, տէտի գուրտ, օրատան սուեու մը պուլանտըրըեօրսուն․ Հաշա էֆէնտիմ, ճէվապ վէրտի գօյուն, պէն նի՛ճէ սիզին սույունուզու պուլանտըրըրըմ քի սիզ պաշընտա տուրմուշսունուզ, պէն իսէ տաղըն էթէյինտէ եիլմիշիմ․ Հօշ․ սէնին պապան պէնիմ պապամը եիրտի տէյէր գուրտ հայգըրտը․ Եանըլըշըըը օլմալը, տէտի գօյուն քէմալի մահճուպիյէթ իլէ, պէնիմ նէ պապամ, պէն էօքսիւզ իմ․ Սո՛ւս, էտէպսիզ, եօյլէ իսէ ամճան եախօտ էմմիզատէն օլմալը, տէյէրէք գուրտ գօյունու լօգըրինէ սալտըը իլէ պարալամը պիր էթտի․ Իշթէ պէօյլէ զավալը հերետիկոսլար․ «Ով համբերեսցէ խապառ նա կեցցէ»։ Գագի Բապպիյէ սմաթէ օլունուզ, կինէ կէօրիւշիւրիւզ։ Բ—ֆ

ԻԼԱՆ

Իշ պու ճիւմա իրթէսի կիւնիւ չըգարըլան «Ճիւտայի Հազըգաթ» եախօտ «Սէտայի պին մալիքէ» նամ ղազէթալէր մասխարաարընտա, Շարգ-Երմէնի-գաթօլիքյի րուհպանը հագգընտա սըրֆ իֆթիրատէն իպարէթ օլարագ վարիտ օլան պիր շըրլաթանլըղըն ճէվապը։

Սէրարա Հասուն թարաֆտարը բաբասլարըն րէզալէթի հալ ու խապասէթի էֆալընտան պահս իտէն վէ քէօֆֆէթէն ճէրհ գազուլ իթմէզ տէլիլ ու իսպաթ վէ սըհհէթի րիվայէթիյլէ օլ պապաս մէրգուման ճիւմլէսինիտէ սիւքիւթէ մէճպուր իտէն «Աստուծոյ ըն մասքէլի ավիզլէրի վէ տիվանէլէր իլէ տիլսիզլէրինամ րիսալէճիք հէրնէ գատար թարաֆէյնին միյանէսինտէ իլգայի խուսումէթէ պատի օլմամասը ինթիզարըլա իքի սէնէտէն պէրու միւէլլիֆի թարաֆընտան սաթտըրըլմամագտէ իտի իսէ տէ, պունտան պէօյլէ հէզէյանկիւ Սատայէ «անօրէն նախ հան զքերան յականէ քումմէ եւ ապա զշիւղ ական եղբօր քո» քէլամուլլահըն մանթուգընճա բէք միւնասիպ ճէվապ աստ օլունտուղունտան վէ չօգլար թարաֆընտան իսթէնիլտիկինտէն միւէլլիֆին բէյնէ իլէ ալթի իւլ գիքր մահէլլէրտէ 3 էր ղըրուշա սաթըլմագտա տըր։

·Բէօրրիւ պաշընտաքի Մուրատ աղանըն գազէնօսունտա, Մահմուտ փաշատա Պօհանըը Մանուկ աղանըն 220 նումէրօլու տիւքքեանընտա։

Շու միւնասէպէթլէ տախի պիր դաչ կիւնտէնտէ, Հայտուտ Լէֆթէր իլէ Իշնիմիտ ահալիսի վէ Բաբա իլէ Երմէնի գաթօլիքլէրի նամը իլէ պիր րիսալէճիք տահա նէշր օլունաճաղընը պիլտիրիրիմ։

Մ. Գոչոչ

ԻԼԱՆ

Կիլիտ ճէզիրէսինտէ պուլունան Ասաքիրի Շահանէ մուայէնաթի իչին լիւզում օլուպ մահէլլինտէ թէսլիմ օլունմագ շարթըլէ միւպայեա օլունաճագ օլան էշեա պէրվէճհի աթի պէեան օլունուր ։

1.030.000	գիլէ	տագիգ
168.890	«	ճէնօվա բիրինճի
23.590	«	բուզենի սիպիր
28.610	«	նօհուտ
141.610	»	քէօմիւր
2.450	չէքի	հաթապ
16.455	քիլէ	շաիր
13.472	քանթար	սաման

Գունլարըն Թըշրինի սանի զայեսինէ գատար ճէսիթէ ճէսիթէ թէսլիմի մէշրութ պուլունաճագընտան թալիպ օլանլարըն իշպու շէհրի Նիսանի բուզմինին եէտինճի սալը կիւնիւ Տարի Շուրաեա կէլմէլէրի ։

31 մարտ 1870

Պապը Սէրասքէրի

Տօքթօր Ս․ Մինասեան Հարվարտ Թըպպիյէ մէքթէպինտէ թահսիլի իլմ ու սանաթ իթմիշ ․ վէ Մէսէչուսէթս Մէտիքէլ Սօսայիթի նամ թապիպ ճէմիյէթի ազալարընտան պուլունուպ , Ամէրիգատա մուհարէպէ սէնէսինտէն պէրու , իճրայի սանաթ վէ ամէլիեաթ իյլէմիշ օլտուղտան սօնրա, պու կիւնլէրտէ Ասիթանէյէ կէլմիշ , վէ հէքիմլիք վէ ճէրրահլըգ վէ լավօթալըգա տայիր հէր նէվի էմրազ վէ իլլէթէ պագմագտա տըր ։

Տօքթօր Մինասեանը արաեանլար , Խասքէօյտէ , փարմագ գաբու սօգաղընտա , 12 նումերօլու խանէսինէ , վէ Գալաթատա Մինասեանըն Ամէրիգան մաղազասընըն ըսթ գաթընտա , քէնտի օտասընտա , վէ Պէյ-օղլուտա Թաթավլալը սօգաղընտա , 8 նումերօլու խանէյէ , վէ եախօտ Թէաթրօ սըրասընտա սինեօր Քանչուք պիրատէրլէրին էճզախանէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի , վէ ճումաա կիւնլէրի Խասքէօյտէքի խանէսինտէ սաաթ 3տէն 8է գատար , վէ սայր կիւնլէրի Գալաթատա Ամէրիգան մաղազասընտա , սաաթ 6տան 9ա գատար խաստալարա խայրաթ պագաճագը խասսէթէն իլան օլունուր ։

ԻԼԱՆԱԹ

Վալիտէ խանընտա , իւսթ գաթտա , 63 նումերօլու օտատա , հէր ճինս իրէք թօհումու սաթըլմագտա տըր , թալիպ օլանլարըն , մահէլլի մէզքիւրէ կիտիպ էհվէն ֆիյաթիլէ ալաճագլարը իլան օլունուր ։

Պէյ օղլունտա Օհան Ոսկէբեան քիւթիւփխանէսինին քէօշէսինտէքի Հիճի Անտօնուն 30 նումերօլու կաղինօսունտա սաթըլըր, իսթամպօլտա եաբըլմըշ ղայէթ ալէա նէֆիս բաստըրմա , սուճուք վէ չէօրէք ։

Խասքէօյտէ , Շահնազարեան մէքթէպի եագընընտա վագը միւֆէրրիհ վէ կէնիշ պիր արսա սաթըլըգ օլուպ , վէ գըյմաթ գըյմա տախի վէրիլէճէկինտէն օլ պապտէ մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին , Գալաթատա վագը Ամէրիգան մաղազասընտա Մինասեան Պետրոս աղաեա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի ։

ՍԱԳՍՕՆԵԱ ՊԻԵԱՆԳՕՍՈՒ

Սագսօնեա պիեանգօսունուն պէշ տէֆա չէքիլէճէք պիլէթլէրի 125 ղուրուշա սաթըլմագտա տըր ․ պու պիլէթլէրին քեաֆֆէսի 95.000 թանէ օլուպ , պէշ տէֆաատա չըգաճագ ճէվայիզ մուճիպինճէ , 47.750 պիլէթ Բրուսիա թալէրի գազանաճագ տըր ։

1870 ապրիլ 29 տա		մայիս 18ինէ	գատար
1 նօ․	150000	20 նօ․	5000
1 »	100000	40 »	2000
1 »	80000	450 »	1000
1 »	50000	500 »	400
1 »	40000	600 «	200
1 »	30000	1000 »	100
1 »	20000	31180 »	65
3 »	10000	33800	

Մէզքիւր պիլէթլէր պու պէշ չէքիլիշտէ պիրիսինտէ գազանաճագլար ․ պունլարտան սաթըն ալմագ վէ եախօտ թաֆսիլի մալումաթ իսթէյէնլէր , Գալաթատա Գօմիսիօն խանը գարշուսու եանընտա նօ․ 16 Մ․ ճանէթօնուն մաղազասընա միւրաճաաթ իթմէլի տիր ։

Մ․ Եօրկի Հ․ Գիրեաքօս գասըգ իլլէթի նէքիլմի օլուպ պու կիւնլէրտէ , Աթինատան Ասիթանէյէ կէլէրէք , էվէլա պագաճագը զէվաթտան իւճրէթ մաթլուպ իթմէեճէյինի պիլտիրիր , սանիեն չունքու տախի պէեան իտէր քի հէր նէ ճինսի օլուր իսէ օսուն պու իլլէթէ միւպթէլա օլանլերտէն էօնիւմիւզտէքի մարթ խիթամընա գատար եալընըզ եիւզ քիշիյի պագապիլէճէք տէրէճէտէ մուայինէսի պէրապէրինճէ վար տըր ։

Թապիպի մումայիլէյհ Մ․ Վ․ Յանինին Ստամպօլտա Քէօբրիւ պաշընտա վէ եա Պէյ օղլունտա վագը 77 նումէրօլը էճզախանէլէրինտէ պուլունաճաղընը իլան իտէր։

29

ՏՕԳԹՕՐ ԲԷԼԷԶ

Ամէլիյաթը ճէրրահիյէ իճրա իթմէքտէյին, ազըըեան տիշլէրին վէճալլարընը (աղըը) տէֆ ու իզալէ իթմէք , վէ տիշլէրի չըգմըշ օլանլարըն տիշլէրինին եէրլէրինէ զահմէթսիզճէ թագըլը վագ օլունմաս կիպի , զաիֆ տիգգաթ օլունա պիլէ տըլըմամագ իւզրէ , տիշ գօյմագ վէ տախիլի հէմ լէ վէ չէնէտէքի էմրազ վէ գուրուհ վէ թէզէլլիւլի տէնտանա թէտավի իթմէք , վէ տիշլէրի թագիրաթընտան , եանի եէրլէրինտէ օյնայըպ , պիր թարաֆա տէվրիլտիքլէրի հալտէ եէրլէրինէ գօյմագ , վէ տախիլի ֆէմի թէմիզլէմէքտէ , վէ բասլանմըշ վէ սիեահլանմըշ օլան տիշլէրին բաս վէ քիրլէրինի չըգարըպ , ճէվհէրի գաթիւսինի թէճտիտ իթմէքտէ , վէ աղըըն ֆէնա գօգուլարընը իզալէ իթմէքտէ վէ աթըն վէ լասթիքտէն գայէթէ լէթիֆ վէ բանա վէ սալապէթլի վէ խաֆիֆ եէմէք եէնիլիր վագըթտա պիր զարար ու զեան վէրմէզ ալէա եէրլի վէ չըգմազ գօնուր տիշլէր եափմագտա օլան փօրիւլի Թապիպ տիշճի Մ․ Բէլէզ, Պէյօղլունտա Կլավանի սօգաղընտա 2 նումէրօտա իգաեաթ իթմէքտէ վէ ալաֆրանգա սաաթ 6 տան 4 է գատար կէլէն վէ կիտէնլէրէ ինճէլիյաթը էր քիւրէյի իճրա իյլէմէքտէ օլուպ, քէնտիսինի կէօրմէք վէ կէթիրթմէք միւրաճաաթ իտէնլէր օլուր իսէ, օրատան սիւալ իթմէլէրի ։

ԼՕՀՃՈՒՆ ԼԻՋ ՍՈՒԵՈՒ

[illegible]

Բրուսիանըն հէքիմլիք Ագատէմիասը էն միւթէպէր հէքիմլէր վէ ումումէն քեաֆֆէյի հէքիմլիք Ագատէմիալարը թարաֆընտան թահսին օլունմուշ օլան մէզքիւր ԼԻՋ ՍՈՒ եուննու իսթիմալ իտէնին եիւզինտէ վէ էլլէրինտէ նէ գըզըլ լէքէ փէյտա օլուր, նէ եիւզի կիւնէշտէն եանար վէ նէ տէ պուրուշուր ։ Կէրէք գատընլար վէ կէրէք էրքէքլէր թէնէ պեաղլըգ վէրտիքտէն մաատա տէրիյի եումուշատան մէզքիւր սուեուն գուվվէթինի թէճրիպէ իլէ թանըմըշլար տըր ։ Մէզքիւր ԼԻՋ ՍՈՒԵՈՒ եալընըզ Գալաթատա Եիւքսէք Գալտըրըմտա 68 Ն․ իլէ մուրագգամ Մ․ Վէյիշ վէ գում բանեանըն մաղազասընտա սաթըլըր ։

ՄԻՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ
Վ․ ՅԱՆՆԻ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Իսթանպօլտա Քէօբրիւ պաշընտա , Վէհթիսապ գարշըսընտա , վէ 7 վէ 8 նումէրօլու մաղազալարտա , վէ քէզալիք Պէյօղլունտա Աղա ճամիսի ճատտէսինտէ, 6852 սէնէսինտէ քիւշատ իտիլմիշ օլան 77 նումէրօլու էճզախանէտէ , հէր նէվի էճզա վէ էտէվաթը թըպպիյէ մէվճուտ օլտուղու կիպի , Նօրվէճեալը Բէթէ-Մօլլէրին Մօրինա Պալըղը եաղը , հէր նէվի զայէթ թազէ մատէն սուլարը , վէ քէզալիք Պօրտօ , վէ Խօրանեա , վէ Րէնօ շարապլարը , վէ Ինկիլիզ հարտալլարը վէ պիրալարը , վէ Ալմանեանըն միւտէվվիլ պիրա խիւլասասը վէ Լիպիկ նամ թապիպ իճատը օլարագ ալէա սըղըր էթի խիւլասասը , վէ Լիւպէն գօլօնիա բարֆիւմլէրի (գօգուլու սուլար վէ եաղլար) , վէ Միւնիխ չիգօլաթը , վէ պուզ մաքինալարը , վէ հէսաաթ հազըր պուզ տախի պուլունմագտա տըր ։

ՖԻԵԱԹԼԱՐ ՂԱՅԷԹ ԷՀՎԷՆ ՏԻՐ

Մէզքիւր էճզախանէլէրէ կիճէ վագթի տախի կիտիլիրքէ , թալէպ օլունանըր իճրա վէ իթմամ է հազըր ատամ պուլունաճագ տըր ։

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԷԻ
ԿԱՐԱՊԵՑ Ց․ Փ ՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ
ՓԷՇՏԸՄԱԼՃԸԼԱՐ ՍՕՂԱՔԻ ԵՕԼՍԱ , ՖՕԹՕԳՐԱՖ ԱԹԷԼԻԷՍԻ
ՓԻՐԱՑԷՐԼԷՐ ԳԱՐՇԸՍԸՆՏԱ ՆՈՒՄԷՐՕ 467 .

ԳԱԲՍԻՒԼ
ՎԻՏԷԼԵԱԼ Օ ՄԱԹԻԳՕ
ԿՐԻՄՕ ՎԷ ԳՕՄԲ . ՓԱՐԻՍԴԷ ԷՃԶԱՃԸ

Մէզքիւր գաբսիւլլէր պիր նէվի ատզըլ գարֆ իչինէ ալընմըշ օլուպ պալսամ եաղը իլէ Բէրու շէհրի աղաճլարընտան օլան Մաթիգօ նամ աղաճըն խիւլասասընտան միւրէքքէպ տիր , վէ Կօնօրէ Թապիպ օլունան պիր նէվի պէլ սօղուգլուղունա պիրէ պիր տիր ։ Պու գաբսիւլլէր եալըէ սաիր գաբսիւլլէր կիպի , նէ միտէյի գարըշտըրըրլար , վէ նէտէ կէրի կէլմէք վէ գուսմագ կիպի միտէ ղանձէ վէրիրլէր , հէլէ պիր մուհասսէնաթըլարը վար տըր քի , ալա ինքեար օլունամազ ․ հէլէ քի իտրարտա գօգու բէյտա իթմէզլէր ․ վէ իչմէ պու ճիհէթլէրէ մէղնի տիր քի գօբաիւ , գիւպէպ , վէ սայիրէ գաբսիւլլէրինէ իսթիւին թութուլմագտա տըրլար ։

Պուլունուր Տէր սէառէթտէ Մ․ Վէյիշ վէ գումբ․ վէ Կանզիք պիրատէրլէր , վէ Տէլլա Սուտա վէ Մ․ Յաննի էճզախանէլէրինտէ սաթըլըր ։

ՍԻՐՕ
ՏԸ ՔԻՆՔԻՆԱ—ՖԷՐՐՈՒԺԻՆԷՕ
ՏԸ ԿՐԻՄՕ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԷԱՍԸ

Փաքիւլթէ Բրէնօ Նօբօլէն ճէմիյէթլէրինին էճզաճըսը

Մէզքիւր մուալիճէ Թէմիզ վէ լաթիֆ պիր հալտէ օլտուղու Թագտիրտէ կէրէք քինքինա , կէրէք չէլիք , վէ կէրէք գանը Թէզքիյէ իյլէյէն մատտէլէրէ շամիլ պուլունմագտա օլմաղին , լէճճէլ պօզուգլուգլարը , վէ կէնճ գըզլարըն վիճտանտա իւատէ կէլմէլէրի վէ վիճտանտա ղայըպ օլան հալլէրին եինէ եէրինէ կէլմէսի իչին փարիսին էն մէշհուր հէքիմլէրի գապուլ իթմիշլէր տիր ։ Գատընլարըն գան գայիպիյէթինտէն նաշի միւպթէլա օլտուգլարը միթտէ աղըըլարընը չաբուգ սուրէթտէ տէֆ իտիպ , վէ հայզլէրինի նիզամընա վազ իտէր , վէ գանսըզ միզաճ , վէ սըրաճալը չօճուգլարա չօգ իյի կէլիր ։ Նիհայէթ չօգ չալըշմագլըգտան , խաստալըգտան , ուզուն միւտտէթ սիւրէն վէ չօգ գանըմթ վէրէն իսգիւլիւնիւքտէն գանլարընտա գայիպիյէթ հասըլ օլմուշ օլան հէր արըգ քեաան իչին բէք միւնասիպ օլուպ , միտէյի տուչար վէ թաամը հազմ իթտիրիր ։

Պուլունուր Իսթամպօլտա Մ․ Վէյիշ վէ գումբ․ վէ Մ․ Կանզիք պիրատէրլէր , վէ Մ․ Տէլլա Սուտա վէ Մ․ Յաննի էճզախանէլէրինտէ ։

ԲՐՖԻՍԸՐԻ ՎԻԳԹՕՐԻ
ԻԼԱՆԿԻԼԱՆԿ
ՐՕԱ ՏԷ ԲԱՐՖԷՕՆ
ՐԻԿՕ ՎԷ ԳՕՄ․ ՓԱՐԻՍ

Պու կիւնքի կիւն էն պիւյիւք քիմյագէրլէր իլէ էհլի մէրագ օլան զաթլար , Բուֆիսըրի Վիգթօրիանըն մալլէրինէ գիւստահիլէ իթիպար վէ րաղպէթ վիրմէքտէ տիրլէր , չիւնքի մէզքիւր փագըրգա Թօալէթէ տայիր օլան գօգուլու շէյլէրին Թէրթիպի զըմնընտա էն ալէա էճզալար իսթիմալ իթմիշ , վէ հէր մալի հագգընտա քեամիլ մէհարէթի միւսաատէ իյլէմիշ տիր ։

Իլանկիլանկ բառհայը Թէրթիպ իյլէտիկի եէնի գօգուլու Թէրթիպաթըլէրիքի , եահուտ օտօրիֆէնօմ իլէ իմզիքտէն չէքիլմիշ օլտուղու հալտէ , Ֆիլիպին ատալարընտան ճէլպ իտիլմիշ օլտուղունտան , քէնտի գօգուսու լաթիֆլիյի վէ ղարիպլիյի իլէ , Նիհայէթ գատըլըմ իթմէգ մէրթէպէտէ պուլունմագտա տըր ․ խուտ բայինհայի լաթիֆէյի սէվէն զաթլարըն եէտիլ իչին մէզքիւր սուլու իսթիմալ իյլէմէլէրինի նասիհաթ իտէրիզ ։

ԻԼԱՆԿԻԼԱՆԿ ԽԻՒԼԱՍԱՍԸ
ՎԷ
ՄԱՆԷԼԼԱ ՊՈՒՔԷՍԻ

ԹՕԼԻՒԹԻՆ ՐԻԿՕ

Եախօտ լէհճէտէ կիւզէլլիք , թօզլուք վէ պէեազլըգ հըֆզ իտիճի , վէ թէնայիւլի չաեան պիր նէվի Թօալէթ սուեու տըր քի , էն սօնրա իհտաա օլունան տըր ։ Մէզքիւր սուեուն Գօլօնեա սուլարընըն , վէ Ֆլօրիտա սիրքէլէրինտէն վէ սուլարընտան ալէա մէրթէպէտէ պուլունմագ ճիհէթինճէ տէրէճէտէ տիր ։

ՄԻՐԱՆՏԱ ԵԱՂԸ
ՎԷ
ՄԻՐԱՆՏԱ ՊՕՄԱՏԱՍԸ

Պու եաղլէ պիր մէշհուր Թէրթիպաթ տըր քի , սաչլար իչին պիր խազինէ մագամընտա Թութուլաճագ տըր , չիւնքի գավիլիք վէ գուվվէթ վէրիճի էճզալարտան Թէրթիպ իտիլմիշ օլտուղու հալտէ , բէք լաթիֆ պիր գօգու վիրմէքտէ օլտուղու հալտէ , սաչլարա կիւզէլլիք վէ գուվվէթ տախի վիրմէքտէ տիր ։

ՄԻՐԱՆՏԱ ՍԱՊՕՆՈՒ

Ջամպագ վէ մօրսուլ սիւտիւ եախուտ ատօնա իլէ եօգրուլմուշ

Մէզքիւր սապօնուն պաշգա սապօնլարտան ալէա օլմասընը անլամագ իչին , պիր քէրրէ անլէր իլէ Թաթպիգ իթմէք քեաֆի տիր , պու սապունւ վիճուտին տէրիսինէ գատիֆէ վարի պիր եումուշագլըգ վէրտիքտէն պաշգա , քէօբիւլմէսի վէ լաթիֆ գօգուսա տախի մալիք պուլունմագտա տըր ։

ՏԱՆԹՕՐԻՆ ՐԻԿՕ
ՎԷ
ԳՐԷՄ ՏԱՆԹԻՖՐԻՍ ՍՕԻՏԻՖԻՑԷ

Տանթէրին եալըէ պիր բուհ (էլիքսիր) տըր քի , բէք ինճէ վէ լաթիֆ պիր գօգուսա մալիք պուլունտուղու հալտէ , տիշլէրին էթլէրինի գավիլէշտիրիր , վէ տիշլէրի չիւրիւմէքլիքտէն հըֆզ իտէր ։

Գրէմ տան Րիքօի վէ եախօտ տիշ մաճունու օլ գատար ալէա պիր Թէրթիպ տիր քի , պու չօգ եա իսթիմալ օլունսա տիշլէրին [illegible] Թէմիզլէտիրմէք վաղիֆէսինէ , հէլէ քի [illegible] ազըր պուլունան վէ Թէճհիզէլի օլան Թօզլարըն (բուսրա) վէ էթէ պալըն գալըմասինա [illegible] Մէզքիւր մաճունու իսթիմալ իթմէք իչին, եալնըզ պիր Ֆըրչա իլէ տիշլէրինէ [illegible] բէք ճիւզիճէ ալմագ , վէ տիշլէրէ սիւրմէք քեաֆի տիր , վէ պէօյլէլիքլէ տիշլէրին պիր տիլւէր պէեազլըգ քեսպ իտէճէյի միւճէրրէպ տիր ։

Պուլունուր Տէր սէառէթտէ , Մ․ Վէյիշ վէ գումբ․ վէ Մ․ Կանզիք պիրատէրլէր , վէ Մ Տէլլա-Սուտա էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տըրլար ։